

NAM Collendoornerveen, Slagenweg 2a

Natuurtoets

JM ecologie b.v., 2023

Natuurtoets NAM Collendoornerveen, Slagenweg 2a

Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming

Rapportnummer

R22.120

Status

0.4 (definitief)

Datum

1 juni 2023

Opdrachtgever

Antea Nederland B.V.
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Auteur

5.1.2.e

Controle

5.1.2.e

Voorpagina

NAM Terrein in Collendoornerveen

Te citeren als

Bos, C., 2022. Natuurtoets NAM Collendoornerveen, Slagenweg 2a; Ecologische beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport R22.120 JM ecologie b.v., Gorredijk.

JM ecologie b.v.

Leitswei 12
8401 CL Gorredijk

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Globale ligging	2
1.3	Structuur natuurwetgeving in Nederland	3
1.4	Scope van de Natuurtoets	4
1.5	Werkwijze	5
2	Beschrijving locatie en ingreep	6
2.1	Locatie.....	6
2.2	Ingreep.....	8
3	Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming).....	9
3.1	Vogels.....	9
3.2	Vleermuizen	10
3.3	Overige zoogdieren.....	12
3.4	Reptielen.....	15
3.5	Amfibieën.....	15
3.6	Overige fauna.....	15
3.7	Vaatplanten	15
4	Resultaten veldbezoek en bureaustudie (beschermde gebieden)	17
4.1	Natura 2000	17
4.2	NNN.....	19
4.3	Bos- en natuurgebieden buiten het NNN	20
4.4	Nationale landschappen	21
5	Effecten en gevolgen.....	22
5.1	Overzicht beschermde soorten.....	22
5.2	Effecten op de in het projectgebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna	22
5.3	Effecten op beschermde gebieden	24
6	Mitigerende maatregelen	26
6.1	Jaarrond beschermde nesten; mitigatie	26
6.2	Algemene broedvogels; mitigatie	26
6.3	Vleermuizen; mitigatie.....	27
6.4	Bunzing, wezel en hermelijn; mitigatie.....	27
7	Conclusie.....	28
	Geraadpleegde bronnen.....	29

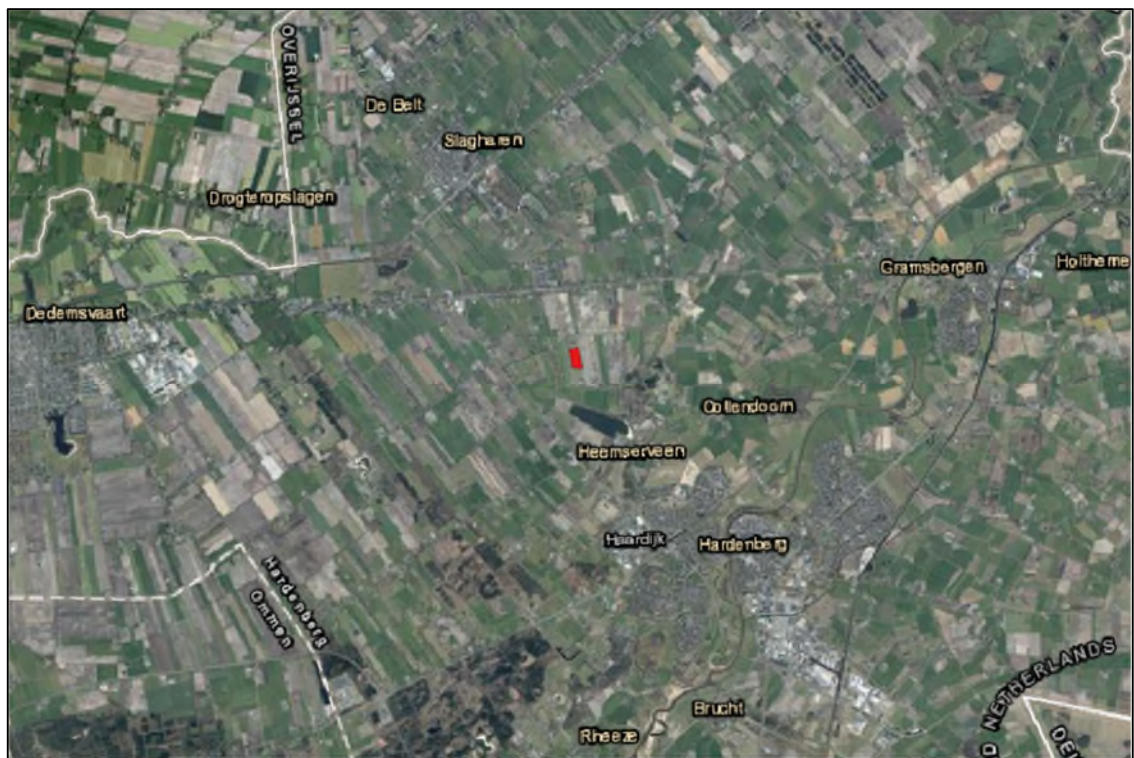
1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van Antea Nederland BV heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een Natuurtoets uitgevoerd op een NAM locatie aan de Slagenweg 2a in Collendoornerveen, gemeente Hardenberg, provincie Overijssel. De opdrachtgever is voornemens om een put te boren op het bestaande terrein. Om te onderzoeken hoe de geplande voornemens zich verhouden tot (potentieel) aanwezige beschermde natuurwaarden in en nabij het projectgebied en of deze negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen plannen, is er een Natuurtoets uitgevoerd.

1.2 Globale ligging

De NAM locatie bevindt zich aan de Slagenweg 2a in Collendoornerveen. Collendoornerveen bevindt zich ten noordwesten van Hardenberg en ten zuidoosten van Slagharen. Het terrein bevindt zich tussen agrarische percelen. Ten noorden van de NAM locatie bevindt zich een terrein van een hondenschool en een motorclub. Rondom het terrein zijn bosschages en bomen aanwezig. Verder zijn er enkele woningen en watergangen aanwezig in de omgeving. De globale ligging van het projectgebied is weergegeven in afbeelding 1.1.

Afbeelding 1.1. Globale ligging van het projectgebied (rood vlak) in Collendoornerveen (Bron achtergrond: Esri).

1.3 Structuur natuurwetgeving in Nederland

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wet natuurbescherming regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wet natuurbescherming, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Dit betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving. Na de decentralisatie (2017) zijn enkele provincies andere namen gaan voeren voor de NNN.

Decentralisatie

Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de provincies. Het Rijk behoudt echter het bevoegd gezag en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals bijvoorbeeld hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij en bijvoorbeeld activiteiten Koninklijk Huis.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming is soortbescherming opgedeeld in categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het gaat om de volgende categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal aangewezen vogelsoorten, indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt.

In aanvulling op de Vogelrichtlijn, geldt er voor een aantal vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren een jaarrond bescherming van de nesten. De meeste provincies en het Rijk hanteren de "Lijst met jaarrond beschermde nesten 2012". Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5). Voor deze laatste categorie geldt alleen een jaarrond beschermde status indien ecologisch zwaarwegende omstandigheden dat rechtvaardigen. In de provincies Overijssel, Flevoland en Limburg geldt een aangepaste lijst jaarrond beschermde nesten, waarin een andere categorisering is aangebracht.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren en opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies.

Indien bij het project-voornemen een of enkele gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie.

1.4 Scope van de Natuurtoets

Deze Natuurtoets is opgesteld om de ecologische waarden van het projectgebied te bepalen en eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming (Wnb) in kaart te brengen, waaruit een advies zal volgen over hoe te handelen volgens deze wet.

In tegenstelling tot een QuickScan wordt bij een Natuurtoets ook ingegaan op raakvlakken met de gebiedsbescherming (Natura 2000, NatuurNetwerk Nederland en overig provinciaal beleid) en bescherming Houtopstanden. In dit rapport wordt niet ingegaan op de bescherming Houtopstanden, omdat er geen bomen aangetast zullen worden.

Een initiatiefnemer is, vanuit de natuurwetgeving, bij ruimtelijke ingrepen (maar ook maatregelen en activiteiten) verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en rond het projectgebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming (Wnb).

De natuur is onvoorspelbaar. Het veldbezoek beschrijft een momentopname. Indien de periode tussen veldbezoek en de werkzaamheden meerdere jaren wordt, of indien de omstandigheden significant wijzigen, dient overwogen te worden een herhaald veldbezoek te laten uitvoeren, hetgeen mogelijk tot gevolg heeft dat de Natuurtoets wordt herzien.

1.5 Werkwijze

Bureaustudie

Voorafgaand aan het veldbezoek wordt de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten onderzocht door het raadplegen van online- en fysieke atlassen en databases, zoals bijvoorbeeld de NDFF. Het doel van de bureaustudie is het inschatten van de ligging van het projectgebied, de aanwezige habitattypes en de bekende beschermde soorten, alsmede het verkrijgen van inzicht in de kans dat beschermde soorten in een projectgebied aanwezig kunnen zijn.

Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd door ecologen John Melis en Corine Bos van JM ecologie b.v. op 12 juli 2022. Het bezoek is uitgevoerd van 10:30 tot 12:00 uur, bij 23°C en 1 Bft, op een zonnige, droge dag. Het doel van het veldbezoek is het inschatten van de aanwezige habitattypes en het verkrijgen van inzicht in het projectgebied.

Maatregel(en) en effecten

De derde stap is de beschrijving van de geplande maatregel en de omstandigheden (planning, methode) waarin deze uitgevoerd gaat worden. Tezamen met het veldbezoek en de bureaustudie kunnen hieruit eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving opgespoord worden, en kunnen eventuele kennishiaten benoemd worden. Hieraan worden conclusies verbonden en hieruit zal duidelijkheid ontstaan over de eventuele noodzaak tot het nemen van vervolgstappen, met als doel de wijziging/werkzaamheden conform de huidige Wet natuurbescherming te laten plaatsvinden.

2 Beschrijving locatie en ingreep

2.1 Locatie

De NAM locatie is gelegen aan de Slagenweg 2a in Collendoornerveen. Collendoornerveen bevindt zich ten noordwesten van Hardenberg en ten zuidoosten van Slagharen. Het terrein bevindt zich tussen agrarische percelen. Ten noorden van de NAM locatie bevindt zich een terrein van een hondenschool en een motorclub. Rondom het terrein zijn bosschages en bomen aanwezig.

Het projectgebied zelf betreft een NAM terrein, welke door een hek toegankelijk is vanaf de Slagenweg. Aan noordzijde van het terrein bevinden zich parkeerplaatsen en verharde paden. Hier bevindt zich tevens een asfalt terrein binnen een tweede hek, waar de put geboord zal worden. Ten zuiden hiervan zijn enkele gebouwen aanwezig en meerdere bovengrondse gasleidingen. In deze gebouwen zijn de kantine en wc aanwezig. Rondom het terrein zijn meerdere bomen en bosschages aanwezig, welke onder andere bestaan uit eiken, elzen, berken en een enkele grove den met een ondergroei van vogelkers, sporkehout en lijsterbes.

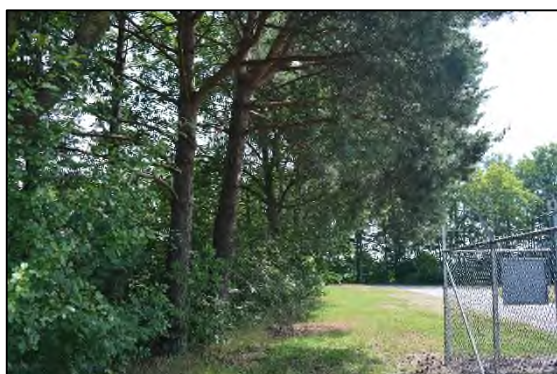
Afbeelding 2.1. De NAM locatie in Collendoornerveen (rood kader) (Bron achtergrond: Esri).

Afbeelding 2.2. Ingang NAM terrein vanaf Slagenweg.

Afbeelding 2.3. Bebouwing op terrein.

Afbeelding 2.4. Bomenrij op terrein.

Afbeelding 2.5. Asfaltterrein waar put geboord wordt.

Afbeelding 2.6. Bomenrij en bosschages langs terrein.

Afbeelding 2.7. Gasleidingen op terrein.

Afbeelding 2.8. Grasstrook met parkeerplaatsen.

Afbeelding 2.9. Agrarische percelen naast NAM terrein.

2.2 Ingreep

De opdrachtgever is voornemens een nieuwe put te boren vlakbij de oude put ten behoeve van aardgaswinning. De oude put is reeds ontmanteld. Hierbij zal enkele maanden (geschat op 3 maanden) dag en nacht geboord worden op het asfaltterrein binnen het projectgebied. Hierbij is na zonsondergang verlichting nodig. Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen bomen en/of gebouwen aangetast. De opdrachtgever is voornemens om de werkzaamheden buiten het vogelbroedseizoen uit te voeren.

3 Resultaten veldbezoek en bureaustudie (soortenbescherming)

Waargenomen soorten en verwachte soorten (op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreiding) worden samengenomen en hun gebruik van het projectgebied wordt beschreven. Hierbij ligt de nadruk op beschermde soorten, maar er zullen ook algemene en lichter beschermde soorten betrokken worden indien waargenomen of van belang voor de ingreep.

Gedurende het terreinbezoek is een zone rondom het projectgebied bezocht om de aanwezige natuurwaarden te inventariseren. Deze zone wordt gehanteerd, omdat werkzaamheden die plaatsvinden binnen het projectgebied effecten kunnen hebben op de omgeving. Deze zone wordt door de ter zake kundige ecooloog tijdens het terreinbezoek bepaald.

3.1 Vogels

Alle broedgevallen van vogels zijn beschermd. Van 23 vogelsoorten zijn ook de nesten, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd in de Provincie Overijssel. Dit zijn soorten die vallen in de categorie 1 tot en met 4 in de 'Beleidsregel Natuur Overijssel' welke is vastgesteld in 2017 en laatst gewijzigd in 2019.

Naast de jaarrond beschermde nesten van categorie 1 tot en met 4 zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 tot en met 5 zijn vermeld in tabel 3.1.

Tabel 3.1. Jaarrond beschermde nesten in de provincie Overijssel.

Soort	Categorie	Soort	Categorie
Boerenzwaluw	3	Blauwe reiger	5
Boomvalk	4	Bonte vliegenvanger	5
Bosuil	3	Boomklever	5
Buizerd	4	Boomkruiper	5
Gierzwaluw	2	Draaihals	5
Grote gele kwikstaart	3	Gekraagde roodstaart	5
Havik	4	Glanskop	5
Huismus	2	Grauwe vliegenvanger	5
Huiszwaluw	2	Groene specht	5
Kerkuil	3	Grote bonte specht	5
Oehoe	3	Grutto	5
Ooievaar	3	IJsvogel	5
Raaf	4	Kleine bonte specht	5
Ransuil	4	Kortsnavelboomkruiper	5
Roek	2	Middelste bonte specht	5
Slechtvalk	3	Oeverzwaluw	5
Sperwer	4	Ringmus	5
Steenuil	1	Spreeuw	5
Torenvalk	4	Tapuit	5
Wespendief	4	Tureluur	5
Zeearend	4	Veldleeuwerik	5
Zwarte specht	3	Wulp	5
Zwarte wouw	4	Zomertortel	5
		Zwarte mees	5
		Zwarte roodstaart	5

Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Tijdens het veldbezoek is binnen en rond het projectgebied gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten. Er is één horst aangetroffen in een eikenboom in de bomenrij aan de oostzijde van het projectgebied. Deze horst was op het moment van veldbezoek niet bezet door een vogel, maar kan in gebruik zijn door soorten als boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer.

De bebouwing op het terrein is ongeschikt voor de huismus en gierzwaluw vanwege het platte dak en afwezigheid van geschikte kieren en spleten, waar deze soorten een nest kunnen hebben. Aanwezigheid van nesten van huismus en gierzwaluw kan daarmee worden uitgesloten. Tevens zijn er geen nesten van boerenzwaluw en huiszwaluw waargenomen binnen en rond het projectgebied, waardoor deze soorten tevens uitgesloten kunnen worden.

Broedlocaties voor de kerkuil en steenuil in de vorm van boerderijen en schuren met rommelhoekjes ontbreken binnen en rond het projectgebied, waardoor deze soorten ook kunnen worden uitgesloten. Vanwege de afwezigheid van holtes in de aanwezige bomen worden nesten van de bosuil en de zwarte specht uitgesloten. Tevens zijn er geen overige boomnesten waargenomen, ontbreekt een bosrijke omgeving en zijn er geen hoge gebouwen met richels of masten aanwezig, waardoor aanwezigheid van de ooievaar, raaf, roek, slechtvalk, torenvalk, wespendif, zeearend en zwarte wouw wordt uitgesloten.

Broedlocaties van de grote gele kwikstaart worden daarnaast uitgesloten vanwege het ontbreken van een geschikte watergang rond het projectgebied.

Consequenties van de ingreep op jaarrond beschermde nesten van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer staan beschreven in paragraaf 5.2.

Mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Langs het projectgebied is habitat aanwezig voor diverse vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest, zoals de boomkruiper en boomklever in de bomenrijen en bosschages. Tevens zijn er meerdere vogelnestkasten aangetroffen, waar soorten als glanskop of zwarte mees in kunnen broeden. Er is echter voldoende alternatief broedhabitat aanwezig in de omgeving in de vorm van bosschages en bomenrijen, nestkasten en boomholtes, waardoor er geen ecologisch zwaarwegende reden is om mogelijk aanwezige categorie 5 nesten als jaarrond te beschermen. Deze vogels worden daarom behandeld onder 'algemene broedvogels'.

Algemene broedvogels

Er is binnen het projectgebied veel geschikt habitat aanwezig voor diverse soorten algemene broedvogels. In de bomen en struiken kunnen soorten als houtduif, merel en vink tot broeden komen en in en aan bebouwing kunnen soorten als scholekster tot broeden komen. In graspercelen kunnen diverse grondbroeders en weidevogels tot broeden komen.

Consequenties van de ingreep algemene broedvogels staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.2 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd (alle in Nederland voorkomende soorten staan vermeld in de Habitatrichtlijn). Vleermuizen kunnen een projectgebied gebruiken als verblijfplaats, vaste vliegroute en/of foerageergebied.

Verblijfplaatsen kunnen uitgesplitst worden in vier categorieën, te weten kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven. Vleermuizen maken op verschillende manieren en in verschillende seizoenen gebruik van deze verblijfplaatsen. De eisen die vleermuizen stellen aan hun verblijfplaatsen zijn afhankelijk van de vleermuissoort en het gebruik van de verblijfplaats.

Kraamverblijven worden in het voorjaar en de vroege zomer gebruikt door grote groepen drachtige vrouwtjes om hun jongen te baren en groot te brengen. Tegelijkertijd bevinden kleinere groepen mannetjes zich in de zomerverblijfplaatsen. Later in de zomer en in het najaar verplaatsen de mannetjes zich naar de paarverblijven, waaromheen ze een territorium bezetten en verdedigen tegen andere mannetjes. Binnen het territorium proberen de mannetjes langskomende vrouwtjes te lokken naar de paarverblijven, waar vervolgens de paring plaatsvindt. Het paarseizoen eindigt in de herfst, waarna de vleermuizen de winterverblijven opzoeken om te overwinteren. Sommige soorten migreren hiervoor over behoorlijke afstanden.

Vleermuizen gebruiken vliegroutes voor dagelijkse verplaatsingen tussen verblijfplaats en foerageergebieden en in het geval van migrerende soorten, voor de jaarlijkse trek van en naar de winterverblijven. Meestal maken vleermuizen langdurig gebruik van vaste routes die ze onthouden. Daarbij worden lijnvormige elementen zoals bomenrijen, dijken en watergangen gebruikt als vliegrouteondersteuning. Het onderbreken of verwijderen van deze elementen bij een (potentiële) vliegroute kan een negatief effect hebben op de mogelijkheid van vleermuizen om hun doel te bereiken.

Ten slotte kunnen vleermuizen een projectgebied gebruiken als foerageergebied. De vleermuizen komen via vaste routes naar het foerageergebied om daar in de buurt van bomen en water te jagen op vliegende insecten. Net zoals vaste vliegroutes die veelvuldig gebruikt worden, maken vleermuizen ook gebruik van vaste foerageergebieden. Het ongeschikt maken van een foerageergebied door bijvoorbeeld het kappen of verlichten van bomen of het dempen van waterpartijen, kan tot gevolg hebben dat vleermuizen geen toegang meer hebben tot voldoende voedsel.

Verblijven

Op het terrein is één gebouw waar zich mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten kunnen bevinden. Er zijn open stootvoegen aanwezig, waar een kraam-, paar- of zomerverblijf aanwezig kan zijn van soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis (geen kraam) en laatvlieger (afbeelding 3.2). Aanwezigheid van gebouwbewonende soorten kan daarmee niet worden uitgesloten. De bomen langs het projectgebied zijn gecontroleerd op holtes, deze zijn niet aangetroffen. Wel zijn er in een boom aan de Slagenweg meerdere holtes waargenomen, op ruim 150 meter van het projectgebied, waar zich verblijfplaatsen van onder andere rosse vleermuis en watervleermuis kunnen bevinden (afbeelding 3.1). Aanwezigheid van boombewonende vleermuissoorten kan daarmee niet worden uitgesloten.

Afbeelding 3.1. Boomholte langs Slagenweg.

Afbeelding 3.2. Open stootvoegen in gebouw.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen staan beschreven in paragraaf 5.2.

Vliegroutes

Rond het projectgebied zijn diverse lijnvormige elementen aanwezig in de vorm van bomenrijen, die dienst kunnen doen als vliegrouteondersteuning voor vleermuizen. De bomenrijen langs het projectgebied kunnen mogelijk dienst doen als essentiële vliegrouteondersteuning vanwege de afwezigheid van alternatieve bomenrijen. Vleermuizen die een verblijfplaats in de boomholte of in een gebouw binnen het projectgebied hebben, gebruiken deze bomenrijen waarschijnlijk als vliegroute om naar hun foerageergebied te gaan. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op essentiële vliegroutes van vleermuizen staan beschreven in paragraaf 5.2.

Foerageergebied

Het projectgebied en de omgeving hiervan is geschikt foerageergebied voor diverse soorten vleermuizen. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving, waardoor dit niet als essentieel wordt beschouwd.

3.3 Overige zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond de watergangen verschillende waarnemingen bekend zijn van beschermde zoogdieren. Het gaat hier om de das, eekhoorn, egel, steenmarter, wezel en wolf. Tevens kan de aanwezigheid van de hermelijn en bunzing niet worden uitgesloten, gezien het projectgebied binnen het verspreidingsgebied valt en er geschikt habitat voor de soort aanwezig is. Andere soorten worden op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het projectgebied.

Das

De das leeft bij voorkeur in kleinschalige landschappen met een afwisseling tussen open akkers en weides en voldoende dekking in de vorm van bosschages, houtwallen en heggen. Daarnaast kunnen meer natuurlijke terreinen zoals heidegebieden en rivierdalen functioneren als habitat voor de das. Belangrijk is daarbij dat er een goed vergraafbare bodem aanwezig is met een grondwaterstand van ten minste 1,5 meter onder het maaiveld. Dassen leven in familieverband in zogenaamde burchten, een stelsel van holen en gangen. Burchten bevinden zich op beschutte plaatsen zoals bosranden en houtwallen (Zoogdierverseniging, z.d.). Er is één waarneming bekend van een das rond het projectgebied. Er zijn langs de bomen en bosschages rond het projectgebied meerdere holen en gegraven gaten gevonden, welke van een das kunnen zijn. Er zijn echter geen uitwerpselen, wissels of burchten aangetroffen rond het projectgebied. Mogelijk gebruikt de das de omgeving van het projectgebied om te foerageren, er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving, waardoor dit niet als essentieel wordt beschouwd. Aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van de das kan daarmee worden uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns leven met name in oude bossen, maar ook in parken, tuinen en houtwallen in de buurt van bossen. De eekhoorn maakt nesten in bomen of gebruikt boomholtes als verblijfplaats. Het hoofdvoedsel van eekhoorns bestaat uit boomzaden zoals eikels, beukennoten en kegels van naaldbomen (Zoogdierverseniging, z.d.). Tijdens het veldbezoek zijn bomen, voor zover mogelijk, gecontroleerd op nesten of geschikte holtes. Er zijn in de bomen rond het projectgebied geen nesten of holtes aangetroffen, waar de eekhoorn een verblijfplaats kan hebben. Wel zijn er meerdere holtes aangetroffen in een boom langs de Slagenweg, welke mogelijk dienst zou kunnen doen als verblijfplaats van de eekhoorn.

De omgeving van het projectgebied wordt daarnaast mogelijk gebruikt als foerageergebied door de eekhoorn. In de omgeving is echter genoeg en minstens even geschikt foerageergebied aanwezig waardoor essentieel foerageergebied voor de eekhoorn uitgesloten is.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de eekhoorn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Egel

De egel leeft in bijna alle landschappen, maar heeft een voorkeur voor tuinen, bosranden, struweel en loofbos met een goede ondergroei. Egels komen ook in steden voor, zolang er maar groen en schuilplaatsen aanwezig zijn. Overdag slapen egels in een nest van bladeren, mos of ander materiaal dat zich vaak onder struiken of takkenbossen bevindt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de egel rond het projectgebied. Rondom het projectgebied zijn bosschages aanwezig met een goede ondergroei, waar de egel mogelijk verblijfplaatsen kan hebben. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van de egel kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de egel staan beschreven in paragraaf 5.2.

Steenmarter

De steenmarter is een typische cultuurvolger. Binnen het territorium heeft de soort soms wel tientallen rustplaatsen. Rustplaatsen kunnen zich op veel plaatsen bevinden, zowel in bebouwd gebied alsook in het buitengebied. Verblijfplaatsen of nesten bevinden zich bijvoorbeeld in boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen of in openening tussen platen en stenen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de steenmarter rond het projectgebied. Binnen het projectgebied zijn geen takkenhopen of stenenstapels aanwezig, waar de steenmarter een verblijfplaats kan hebben. In de bebouwing binnen het projectgebied zijn geen openingen aanwezig, waardoor de steenmarter binnen de gebouwen kan komen. Wel zijn er enkele boomholtes in een boom langs de Slagenweg waargenomen, waar de steenmarter mogelijk een verblijfplaats kan hebben. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van de steenmarter kan daarmee niet worden uitgesloten. Het projectgebied kan wel gebruikt worden als foerageergebied, er is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving, waardoor dit niet als essentieel wordt beschouwd.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de steenmarter staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen, zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij bosschages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude holen van muizen, ratten en konijnen die bekleed wordt met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn nabij de bomen en bosschages rond het projectgebied holen van mogelijk konijnen waargenomen en enkele kleinere muizen- of rattenholletjes, waar de wezel een verblijfplaats kan hebben. Tevens is er voldoende schuilmogelijkheid vanwege de bosschages met ondergroei. Aanwezigheid van de wezel kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de wezel staan beschreven in paragraaf 5.2.

Bunzing

De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Hij bekleedt zijn hol met gras en mos. In de winter maakt de bunzing zijn schuilplaats op warmere plaatsen, zoals onder stro- en hooibalen bij boerderijen. De bunzing graaft soms zelf een hol (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn nabij de bomen en bosschages rond het projectgebied hopen van mogelijk konijnen waargenomen, waar de bunzing een verblijfplaats kan hebben. Tevens is er voldoende schuilmogelijkheid vanwege de bosschages met ondergroei. Aanwezigheid van de bunzing kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de bunzing staan beschreven in paragraaf 5.2.

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, in open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers en vochtig terrein. Belangrijk is dat er voldoende dekking en schuilmogelijkheden aanwezig zijn en dat er voldoende prooidieren in de vorm van (woel)muizen te vinden zijn. Verblijfplaatsen bevinden zich op plaatsen met voldoende dekking, zoals in bosschages, takkenbulten en in hopen van muizen, ratten, konijnen, mollen, dassen en vossen (Zoogdiervereniging, z.d.). Er zijn nabij de bomen en bosschages rond het projectgebied hopen van mogelijk konijnen waargenomen en enkele kleinere muizen- of rattenholletjes, waar de hermelijn een verblijfplaats kan hebben. Tevens is er voldoende schuilmogelijkheid vanwege de bosschages met ondergroei. Aanwezigheid van de hermelijn kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op verblijfplaatsen van de hermelijn staan beschreven in paragraaf 5.2.

Wolf

Bij voorkeur leeft de wolf in uitgestrekte open bossen en afgelegen moerasgebieden. De soort is echter een 'cultuurvolger' en heeft geleerd te overleven in gebieden waar ook mensen wonen. De wolf heeft een grote behoefte aan drinkwater (omdat hij dagelijks lange afstanden loopt) en komt dus weinig voor in droge landschappen. Het nest van een wolf bevindt zich vaak in een grot of zit verscholen onder boomwortels of tussen de rotsen. De wolf graaft soms ook een hol of vergroot hopen van andere dieren zoals vos en das (Zoogdiervereniging, z.d.). Er is één waarneming bekend van vraatsporen van de wolf rond het projectgebied. Rond het projectgebied zijn echter geen uitgestrekte open bossen of moerasgebieden aanwezig, waardoor aanwezigheid van de wolf rond het projectgebied wordt uitgesloten.

3.4 Reptielen

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond de watergangen verschillende waarnemingen bekend zijn van een beschermde reptielensoort. Het gaat hier om de hazelworm. Andere soorten worden op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het projectgebied.

Hazelworm

De hazelworm komt in een breed scala aan vochtige habitats met voldoende dekking van dichte vegetatie voor. De meeste waarnemingen worden echter gedaan in heide- en bosgebieden. Daarnaast komt de soort onder andere voor in houtwallen, struwelen, bermen en ruderaire terreinen. De hazelworm leidt een verborgen levenswijze en houdt zich graag schuil onder stenen, dood hout, afval en tussen bodemstrooisel (RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van de hazelworm rond het projectgebied. In de bosschages rond het projectgebied zijn diverse boomstronken aanwezig, waar de hazelworm onder kan verblijven. Aanwezigheid van de hazelworm binnen en rond het projectgebied kan daarmee niet worden uitgesloten.

Consequenties van de ingreep op de hazelworm staan beschreven in paragraaf 5.2.

3.5 Amfibieën

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond de watergangen verschillende waarnemingen bekend zijn van een beschermde amfibieënsoort. Het gaat hier om de poelkikker. Andere soorten worden op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het projectgebied.

Poelkikker

De poelkikker komt voor in schone, stilstaande, vrij voedselarme wateren zoals vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, uiterwaarden, agrarisch gebied en laagveen. Niet alleen tijdens de voortplanting, maar een groot deel van het zomerhalfjaar is de poelkikker in en om het water te vinden. De soort overwintert meestal op het land, bijvoorbeeld ingegraven in de grond, in muizenholletjes, onder stronken of in dammetjes waar puin aanwezig is (BIJ12, 2017; RAVON, z.d.). Er is één waarneming bekend van de poelkikker rond het projectgebied. Binnen het projectgebied en in de directe omgeving ontbreken geschikte watergangen voor de poelkikker. Aanwezigheid van de poelkikker wordt daarmee uitgesloten.

3.6 Overige fauna

Overige beschermde diersoorten zoals dagvlinders, libellen, kreeftachtigen en weekdieren zijn niet bekend in de omgeving van het projectgebied en worden ook niet verwacht op basis van de aanwezige habitat en de bekende verspreidingsgegevens.

3.7 Vaatplanten

Uit de bureaustudie blijkt dat er in een straal van 2,5 kilometer rond de watergangen verschillende waarnemingen bekend zijn van een beschermde vaatplant. Het gaat hier om de Kartouizer anjer. De in Nederland beschermde vaatplanten stellen specifieke eisen aan hun groeiplaats, of komen slechts beperkt voor in Nederland. De meeste soorten groeien op voedselarme bodems en zijn niet te verwachten op stikstofrijke of bemeste bodems zoals landbouwgronden en de meeste wegbermen. Andere beschermde soorten groeien slechts in een specifieke biogeografische regio in Nederland, zoals in het rivierengebied of in het heuvelland van Zuid Limburg. Andere beschermde soorten vaatplanten worden daarom op basis van habitat en bekende verspreiding niet verwacht in en rond het projectgebied.

Kartuizer anjer

De Kartuizer anjer groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leisteenhellingen en zandsteenrotsen (FLORON verspreidingsatlas, z.d.). Er zijn meerdere waarnemingen bekend van de Kartuizer anjer op ruim 1,5 kilometer van het projectgebied. De soort groeit hier in een schrale berm langs een watergang. Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren van de Kartuizer anjer waargenomen. De zaden vallen ter plekke uit en de soort verspreidt zich dus niet snel naar nieuwe locaties. Gezien de soort niet is waargenomen, het veldbezoek plaatsvond tijdens het bloeiseizoen en de waarnemingen relatief ver van het projectgebied liggen, wordt de aanwezigheid van de Kartuizer anjer uitgesloten.

4 Resultaten veldbezoek en bureaustudie (beschermde gebieden)

4.1 Natura 2000

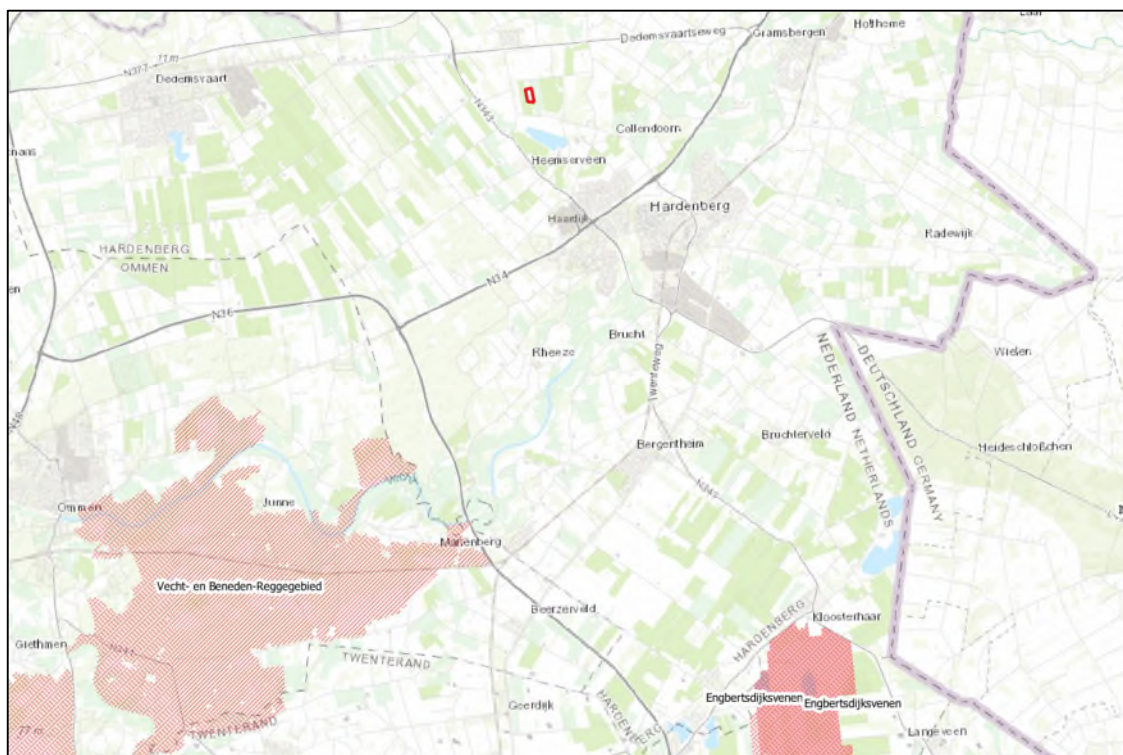
Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied' is gelegen op circa 8 kilometer afstand tot het projectgebied. Natura 2000-gebied 'Engbertsdijkerven' is tevens op circa 13 kilometer afstand tot het projectgebied (afbeelding 4.1).

Het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied ligt in twee zeer verschillende landschappen: in het rivierengebied (uiterwaarden van de Vecht en de Beneden-Regge) en in de hogere zandgronden (Boswachterij Ommen, Beerze, het landgoed Eerde en de Archermer- en Lemelerberg). Het gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied. De aangewezen Habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten voor dit gebied staan beschreven in tabel 4.1.

Tabel 4.1. Aangewezen Habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten voor het Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied'.

Habitattypen	Habitatrichtlijnsoorten
Stuifzandheiden met struikhei	Bittervoorn
Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	Grote modderkruiper
Zandverstuivingen	Kleine modderkruiper
Zwakgebufferde vennen	Rivierdonderpad
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Kamsalamander
Zure vennen	Otter
Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	Kruipend moerasscherm
Vochtige heiden (hogere zandgronden)	
Droge heiden	
Jeneverbesstruwelen	
Stroomdalgraslanden	
Heischrale graslanden	
Ruigten en zomen (moerasspirea)	
Actieve hoogvenen (heideveentjes)	
Herstellende hoogvenen	
Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	
Pioniersvegetaties met snavelbiezen	
Beuken- en eikenbossen met hulst	
Oude eikenbossen	
Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	
Droge hardhoutooibossen	

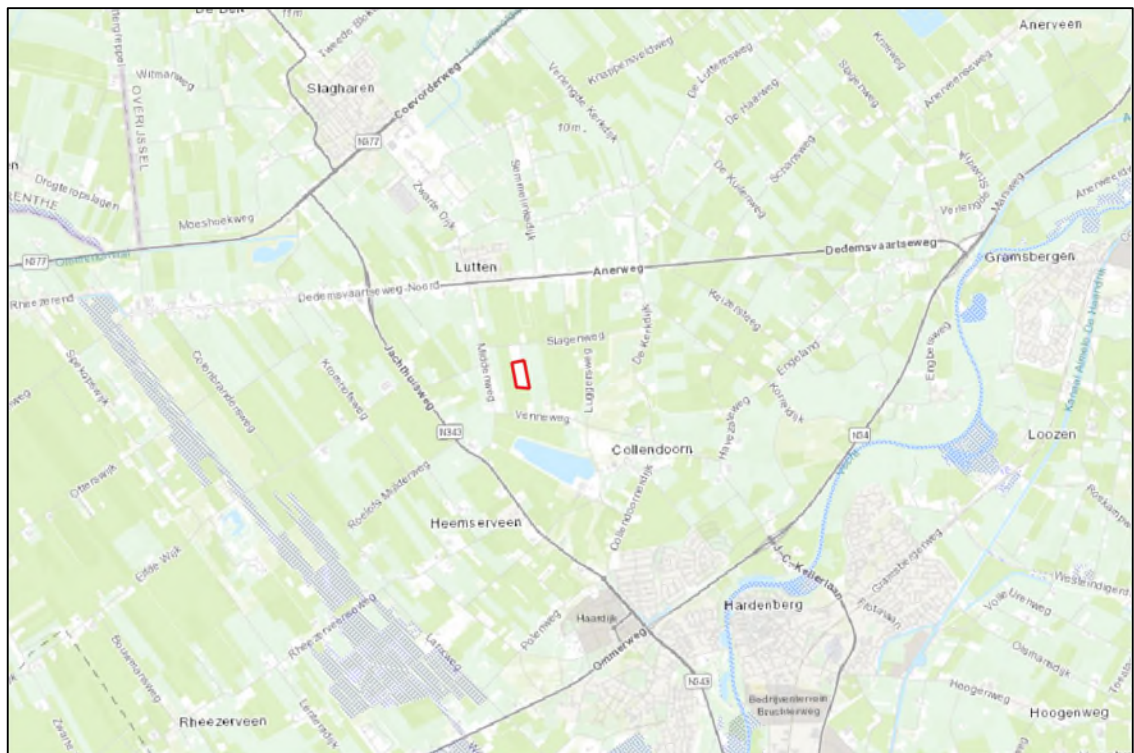
Afbeelding 4.1. Ligging van het projectgebied (rood kader) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.2 NNN

Het NatuurNetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde diersoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb artikel 1.12, tweede lid, vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd NatuurNetwerk Nederland.

De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als NNN, ligt op ongeveer 2,5 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied (afbeelding 4.2).

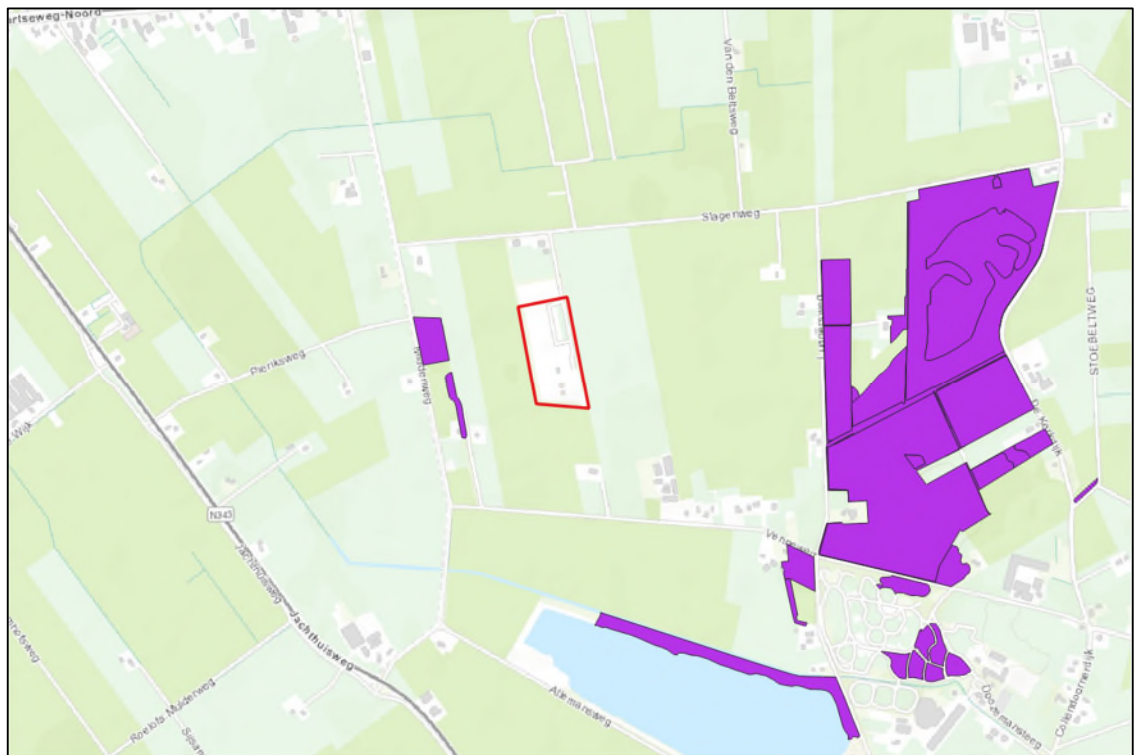

Afbeelding 4.2. Ligging van het projectgebied (rood kader) ten opzichte van NNN-gebieden (blauw gearceerd) (bron achtergrond: Esri).

4.3 Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

Buiten het Natuurnetwerk Nederland zijn in de provincie in ruime mate bos- en natuurgebieden aanwezig. Deze gebieden hebben vaak gebiedskenmerken die bepalend zijn voor de ruimtelijke kwaliteit en dienen daarom behouden te blijven. In aanvulling op de gebiedskenmerken – die vooral gericht zijn op het behoud en herstel van landschapskenmerken – voorziet de verordening in een aanvullende bescherming voor bos- en natuurgebieden buiten het NNN vanwege het belang van deze gebieden voor flora en fauna. Gelet op die functie is het ongewenst dat bos- en natuurelementen worden ‘verplaatst’. De gebiedskenmerken sluiten immers niet uit dat bestaande groene elementen worden ‘verschoven’ mits daarbij het karakteristiek van het landschap gehandhaafd blijft. Dit zou verlies van natuurwaarden kunnen betekenen, bijvoorbeeld waar oude bosbodems verloren gaan. Om te voorkomen dat aanwezige en potentiële natuurwaarden worden aangetast, zijn in principe geen ontwikkelingen toegestaan die negatieve effecten hebben op deze waarden.

Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als bos- en natuurgebied buiten het NNN is gelegen op ongeveer 200 meter ten westen van het projectgebied (Afbeelding 4.3). Dit gebied heeft een beheertype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Tevens ligt er op ongeveer 700 meter ten oosten van het projectgebied een ander gebied aangewezen als bos- en natuurgebied buiten het NNN met beheertypen N16.03 Droog bos met productie, N12.02 Kruiden- en faunarij grasland, N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos, N07.01 Droge heide en N12.06 Ruigteveld.

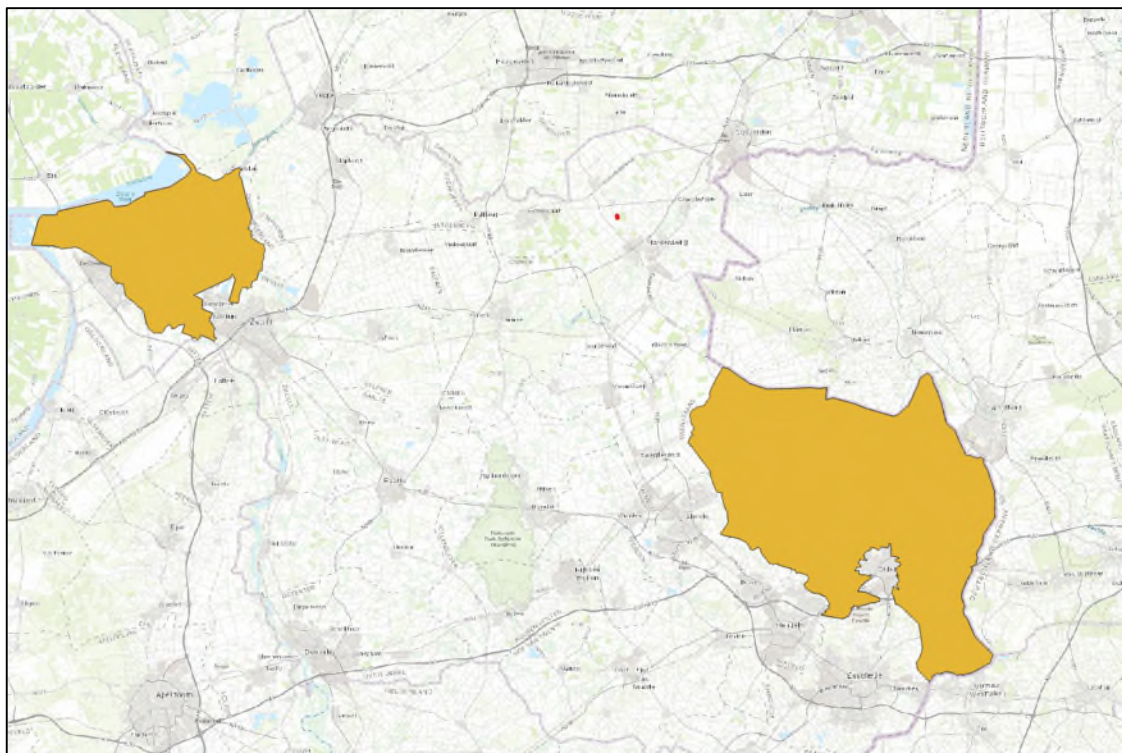
Afbeelding 4.3. Ligging van het projectgebied (rood kader) ten opzichte Bos- en natuurgebieden buiten het NNN (paars) (bron achtergrond: Esri).

4.4 Nationale landschappen

De provincie Overijssel heeft twee nationale landschappen; IJsseldelta en Noordoost-Twente. Onder een nationaal landschap wordt verstaan: gebieden met (inter)-nationaal zeldzame of unieke landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee cultuurhistorische en natuurlijke kenmerken. De kernkwaliteiten voor Nationaal Landschap IJsseldelta zijn de grote mate van openheid, de historische, rationale, geometrische verkaveling van de polder Mastenbroek, het reliëf in de vorm van huisterpen en kreekruigen en de kleinschaligheid en openheid van het rivierenlandschap. De kernkwaliteiten van Nationaal Landschap Noordoost-Twente zijn het samenhangende complex van beken, essen, kampen en moderne ontginningen, de grote mate van kleinschaligheid en het groene karakter.

Bestemmingsplannen voorzien alleen in nieuwe ontwikkelingen binnen gebieden die in artikel 2.6.2 van de omgevingsverordening van de provincie Overijssel begrensd zijn als Nationaal Landschap als die bijdragen aan het behoud of de ontwikkeling van de kernkwaliteiten.

Het dichtstbijzijnde nationale landschap, Noordoost-Twente, ligt op ruim 16 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied (afbeelding 4.4).

Afbeelding 4.4. Ligging van de het projectgebied (rode stip) ten opzichte van Nationale landschappen (geel) (bron achtergrond: Esri).

5 Effecten en gevolgen

5.1 Overzicht beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de geplande ingreep getoetst aan de aanwezige of verwachte beschermde soorten (zie hoofdstuk 3) binnen het projectgebied, en de te verwachten risico's voor deze soorten, bij uitvoer van de geplande werkzaamheden. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die de vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

Voor soorten die niet genoemd worden vanuit de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of Wnb artikel 3.10 geldt de algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zelfs bij negatieve effecten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Ditzelfde geldt voor soorten van Wnb artikel 3.10, waarvoor een Provinciale vrijstelling is uitgegeven. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, maar ze worden hieronder, ondanks eventueel voorkomen en eventueel te verwachten negatieve effecten, niet meegenomen.

Tabel 5.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor het effect van de maatregel bepaald moet worden. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig
Jaarrond beschermde broedvogels	Horst in boom van boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer	3.1	Waarschijnlijk
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Waarschijnlijk
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouw- en boombewonende soorten en essentiële vliegroute.	3.5	Potentieel
	Eekhoorn	3.10	Potentieel
Overige zoogdieren	Egel	3.10	Potentieel
	Steenmarter	3.10	Potentieel
	Bunzing, hermelijn en wezel	3.10	Potentieel
Reptielen	Hazelworm	3.10	Potentieel

5.2 Effecten op de in het projectgebied (mogelijk) aanwezige flora en fauna

Jaarrond beschermde nesten

In een boom langs het projectgebied is een horst waargenomen, welke mogelijk gebruikt kan worden door boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer. Dit nest bevindt zich op ruim 100 meter afstand tot de locatie waar de put geboord zal worden. Er zullen geen bomen gekapt worden ten behoeve van de werkzaamheden, waardoor dit nest niet fysiek wordt aangetast. Door de werkzaamheden kan dit nest echter wel verstoord worden, er zal meer bedrijvigheid zijn rond het projectgebied en er zal dag en nacht verlichting gevoerd worden. Het verstoren van jaarrond beschermde nesten is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 6.1 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Algemene broedvogels

In het projectgebied en binnen de verstoringzone hiervan kunnen meerdere algemene broedvogels tot broeden komen. Wanneer werkzaamheden in de buurt van in gebruik zijnde nesten worden uitgevoerd, kan verstoring optreden. Dit is in strijd met de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 6.2 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Vleermuizen

Binnen het projectgebied is een gebouw aanwezig, waar zich mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen bevinden. Tevens zijn er meerdere boomholtes waargenomen in een boom langs de Slagenweg, waar zich mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen bevinden. Vleermuizen die een verblijfplaats hebben binnen of rond het projectgebied, kunnen daarnaast de bomenrijen langs het projectgebied gebruiken als essentiële vliegrouteondersteuning.

Door de werkzaamheden zullen deze verblijfplaatsen en vliegroutes niet verloren gaan, er worden geen gebouwen aangetast of bomen gekapt. De verblijfplaatsen bevinden zich op voldoende afstand van de werkzaamheden, waardoor verstoring door trillingen en geluid uitgesloten wordt. Wel kan er verstoring door licht optreden wanneer er 's avonds of 's nachts wordt gewerkt gedurende de actieve periode voor vleermuizen (circa 15 april t/m 15 oktober) door het gebruik van verlichting. Hierdoor kunnen mogelijk aanwezige vleermuizen gedesoriënteerd raken. Ten gevolge daarvan kan het functioneren verminderen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en vliegroutes. Dergelijke effecten zijn in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 6.3 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Eekhoorn

Er zijn in een boom langs de Slagenweg meerdere boomholtes aangetroffen, die mogelijk dienst zou kunnen doen als verblijfplaats van de eekhoorn. Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen bomen aangetast en deze holtes bevinden zich op ruim 200 meter afstand tot de locatie waar de put geboord zal worden. Tevens zijn er meerdere bomen en bosschages aanwezig tussen het projectgebied en de boomholtes, welke als afschermende elementen werken. De eekhoorn is daarnaast gewend aan enige mate van urbane verstoring. De geplande werkzaamheden zullen daarom niet tot extra verstoring van de eekhoorn leiden. Om deze reden en door de tijdelijke aard van de werkzaamheden zijn negatieve effecten op de functionaliteit van mogelijke verblijfplaatsen van eekhoorn uitgesloten.

Egel

In de bosschages rond het projectgebied kunnen mogelijk verblijfplaatsen van de egel aanwezig zijn. De egel is gewend aan enige mate aan verstoring en zal daardoor overdag niet verstoord worden door de werkzaamheden. Het boren van de put gaat echter continu door voor enkele maanden en daarbij zal tevens verlichting gebruikt worden. Mogelijk wordt na zonsondergang foerageergebied van de egel hierdoor tijdelijk verstoord. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig, waardoor dit geen negatieve effecten oplevert voor de egel. Negatieve effecten op verblijfplaatsen en foerageergebied van de egel kunnen daarmee worden uitgesloten.

Steenmarter

Er zijn in een boom langs de Slagenweg meerdere boomholtes aangetroffen, die mogelijk dienst zou kunnen doen als verblijfplaats van de steenmarter. Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen bomen aangetast en deze holtes bevinden zich op ruim 200 meter afstand tot de locatie waar de put geboord zal worden. Tevens zijn er meerdere bomen en bosschages aanwezig tussen het projectgebied en de boomholtes, welke als afschermende elementen werken. De steenmarter is daarnaast gewend aan enige mate van urbane verstoring. De geplande werkzaamheden zullen daarom niet tot extra verstoring van de steenmarter leiden. Om deze reden en door de tijdelijke aard van de werkzaamheden zijn negatieve effecten op de functionaliteit van mogelijke verblijfplaatsen van steenmarter uitgesloten.

Bunzing, wezel en hermelijn

In de bosschages rond het projectgebied kunnen mogelijk verblijfplaatsen van de bunzing, wezel en/of hermelijn aanwezig zijn. De wezel en hermelijn zijn deels dagactief en zullen ook overdag op zoek zijn naar voedsel. De bunzing is voornamelijk nachtactief en zal na zonsondergang op zoek gaan naar voedsel. Het boren van de put gaat continu door voor enkele maanden en hierdoor kunnen de werkzaamheden voor verstoring zorgen van de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen en foerageergebied. Er is echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig, waardoor dit geen negatieve effecten oplevert voor de bunzing, wezel en/of hermelijn. Het verstoren van mogelijk aanwezige verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, waardoor de werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden zonder dat de in paragraaf 6.4 genoemde vervolgstappen in acht worden genomen.

Hazelworm

In de bosschages rond het projectgebied kunnen mogelijk verblijfplaatsen van hazelwormen aanwezig zijn. Er zijn meerdere boomstronken waargenomen, waar de hazelworm onder kan verblijven. De bosschages worden ten behoeve van de werkzaamheden niet aangetast en mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van de hazelworm worden daardoor fysiek niet aangetast. Gezien de hazelworm het grootste deel van de dag verblijft onder dood hout of hollen in de grond en de geplande werkzaamheden binnen de hekken van het NAM terrein uitgevoerd worden, worden negatieve effecten op de hazelworm uitgesloten.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura 2000-gebied 'Vecht- en Beneden-Reggegebied' is gelegen op circa 8 kilometer afstand tot het projectgebied. Natura 2000-gebied 'Engbertsdijkerven' is tevens op circa 13 kilometer afstand tot het projectgebied. Gezien de relatief kleine en kortdurende ingreep, de afstand en de aanwezigheid van tussenliggende afschermende elementen, kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Effecten ten gevolge van vermeting en verzuring door stikstofdepositie via de lucht op Natura 2000-gebieden kunnen niet op voorhand uitgesloten worden, aangezien deze over grote afstand plaats kunnen vinden. Op basis hiervan is door NAM onderzoek naar stikstofdepositie uitgevoerd met het daarvoor bedoelde online rekenmodel AERIUS (Rapportage berekening stikstofdepositie Inrichting Collendoornerveen-1, Boor- en Realisatiefase, NAM, rapportnr. EP202304201626, 1 juni 2023). Hieruit volgt dat er geen sprake is van een toename in de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van meer dan 0,00 mol/ha/jaar. Hiermee kunnen significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie worden uitgesloten en is er geen sprake van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

NNN

Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als NNN, ligt op ongeveer 2,5 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied. Vanwege de relatief kleine ingreep, afstand en tussenliggende elementen tussen dit gebied en het projectgebied worden negatieve effecten op NNN-gebieden uitgesloten.

Bos- en natuurgebieden buiten het NNN

Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als bos- en natuurgebied buiten het NNN is gelegen op ongeveer 200 meter ten westen van het projectgebied met beheertype N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Dit gebied zal door de werkzaamheden niet worden aangetast. Vanwege de relatief kleine en tijdelijke ingreep worden negatieve effecten op dit gebied uitgesloten.

Nationale landschappen

Het dichtstbijzijnde nationale landschap, Noordoost-Twente, ligt op ruim 16 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied. Vanwege de afstand en tussenliggende elementen worden negatieve effecten op dit Nationale landschap uitgesloten.

6 Mitigerende maatregelen

In dit hoofdstuk worden de vervolgmaatregelen beschreven voor de soorten en gebieden waarvan in hoofdstuk 5 is bepaald dat deze mogelijk een effect bemerken van de geplande ingreep. Deze vervolgmaatregel kan bestaan uit het uitvoeren van nader onderzoek om de aanwezigheid te bevestigen of uit te sluiten. Maar de vervolgmaatregel kan ook aangeven dat er een aanvraag voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming benodigd is. Er kan ook een lijst met mitigerende maatregelen staan aangegeven, waarbij de ingreep uitgevoerd kan worden zonder een ontheffing. Indien de ingreep zonder enig nader onderzoek, mitigatie of ontheffingsaanvraag uitgevoerd kan worden, wordt dat in dit hoofdstuk vermeld.

Tabel 6.1. Soort(groep)en van de Wet natuurbescherming waarvoor een vervolgactie benodigd is. 3.1 = Vogelrichtlijn, 3.5 = Habitatrichtlijn, 3.10 = nationaal beschermd.

Soortgroep	Soort(en)	Bescherming	Aanwezig	Vervolgactie
Jaarrond beschermde nesten	Horst in boom van boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer	3.1	Waarschijnlijk	Mitigatie
Algemene broedvogels	Diverse soorten	3.1	Waarschijnlijk	Mitigatie
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouw- en boombewonende soorten en essentiële vliegroute.	3.5	Potentieel	Mitigatie
Overige zoogdieren	Bunzing, hermelijn en wezel	3.10	Potentieel	Mitigatie

6.1 Jaarrond beschermde nesten; mitigatie

In een boom langs het projectgebied bevindt zich mogelijk een nest van een boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer. Wanneer de werkzaamheden tijdens het broedseizoen van deze soorten wordt uitgevoerd, worden mogelijk actieve broedgevallen verstoord.

Men dient daarom de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer. Deze loopt globaal van 1 februari tot en met 1 september.

Wanneer men de werkzaamheden buiten deze periode uitvoert, zijn er geen negatieve effecten op het mogelijk jaarrond beschermde nest van boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer.

Wanneer de werkzaamheden wel binnen het broedseizoen van deze soorten worden uitgevoerd, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een controle te worden uitgevoerd naar activiteit op het nest.

Wanneer dit nest niet in gebruik is door een vogel met een jaarrond beschermd nest, mogen de werkzaamheden plaatsvinden.

6.2 Algemene broedvogels; mitigatie

Alle inheemse broedvogels zijn tijdens het broeden wettelijk beschermd volgens de Vogelrichtlijn. Als er ten tijde van de beoogde start van de werkzaamheden vogels in, of binnen de verstoringzone van het projectgebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden totdat de jongen zijn uitgevlogen. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Het verdient daarom de aanbeveling om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart tot 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

Doordat de bosschages in totaal een groot oppervlak bedragen is het vrijwel onmogelijk om alles broedvogelvrij te houden. Wanneer er gestart wordt met de werkzaamheden te midden van het broedseizoen, is de kans groot dat bij de controle op broedvogels voorafgaand aan de werkzaamheden, actieve broedgevallen worden aangetroffen. Om deze redenen heeft het sterk de voorkeur om buiten het broedseizoen te werken.

Indien de werkzaamheden starten voor het broedseizoen en doorlopen tijdens het broedseizoen, zijn er geen maatregelen nodig om het gebied broedvogelvrij te houden. Wanneer de werkzaamheden tijdelijk gepauzeerd worden en later doorgaan binnen het broedseizoen, dient er wel broedvogelvrij gehouden te worden, of een controle op broedvogels plaats te vinden.

Indien de werkzaamheden starten te midden van het broedseizoen, dient het plan- en verstoringsgebied eerst door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

6.3 Vleermuizen; mitigatie

Er bevinden zich binnen het projectgebied mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Buiten het projectgebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende soorten en de bomenrijen langs het projectgebied kunnen gebruikt worden als essentiële vliegrouteondersteuning. Het verstoren van verblijfplaatsen of essentiële vliegroutes is een overtreding van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. De boomholtes bevinden zich op ruim 200 meter van het projectgebied en tussen deze holtes en de werkzaamheden zijn meerdere bomen en bosschages gelegen, welke functioneren als afscherming. Er zijn daardoor geen negatieve effecten op mogelijke verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in de actieve periode van vleermuizen (circa 15 april tot en met 15 oktober), moet er tijdens de werkzaamheden wel rekening gehouden worden met het vermijden van extra lichtoverlast op potentiële verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en vliegroutes. Gezien er dag en nacht gewerkt zal worden, wordt er verlichting gebruikt op de te boren put.

Men dient daarom mogelijke verblijfplaatsen en vliegroutes af te schermen van de verlichting. Dit kan gedaan worden door het plaatsen van schermen rond de werkzaamheden en verlichting, zodat dit niet kan uitstralen naar de omgeving.

6.4 Bunzing, wezel en hermelijn; mitigatie

Er bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van de bunzing, wezel en hermelijn rond het projectgebied. In de omgeving van het projectgebied zijn echter genoeg alternatieve mogelijkheden voor deze soorten om een verblijfplaats te hebben. Buiten de voortplantingsperiode wisselen bunzing, wezel en hermelijn frequent van verblijfplaats, waardoor deze soorten kunnen vluchten naar een verblijfplaats buiten de verstoringszone van de werkzaamheden. Kleine marterachtigen zijn het meest kwetsbaar tijdens de voortplantingsperiode, welke loopt van 15 maart tot 1 september. De vraag naar prooidieren is in deze periode groter en voortplantingsplaatsen zijn gevoelig voor verstoring. Men dient daarom de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van kleine marterachtigen.

Wanneer de werkzaamheden uitgevoerd worden tussen 1 september en 15 maart, zijn er geen negatieve effecten op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van bunzing, wezel en hermelijn.

Wanneer men echter wel wil werken binnen de kwetsbare voortplantingsperiode, dient een nader onderzoek plaats te vinden naar aanwezigheid van deze soorten.

7 Conclusie

In opdracht van Antea Nederland B.V. heeft ecologisch adviesbureau JM ecologie b.v. een Natuurtoets uitgevoerd op een NAM locatie aan de Slagenweg 2a in Collendoornerveen, gemeente Hardenberg, provincie Overijssel. De opdrachtgever is voornemens om een put te boren op het bestaande terrein. De Natuurtoets is uitgevoerd om eventuele strijdigheden van de beoogde werkzaamheden en de toekomstige situatie met de Wet natuurbescherming (Wnb) op te sporen.

Uit de Natuurtoets is gebleken dat er mogelijk een jaarrond beschermd nest van boomvalk, buizerd, havik, ransuil of sperwer, algemene broedvogels, vleermuizen (verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes), verblijfplaatsen van eekhoorn, egel, steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn en hazelworm binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Om overtredingen op de Wet natuurbescherming te voorkomen, dienen voor jaarrond beschermde nesten, algemene broedvogels, vleermuizen (verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes) en bunzing, wezel en hermelijn enkele mitigerende maatregelen genomen te worden, zoals beschreven in paragraaf 6.1 tot en met 6.4. Wanneer deze mitigerende maatregelen aangehouden worden, zijn er geen belemmeringen meer vanuit de Wet natuurbescherming voor het uitvoeren van de werkzaamheden. In de maanden november, december en januari kunnen de werkzaamheden het beste uitgevoerd worden, voor alle bovengenoemde soorten.

Voor verblijfplaatsen van eekhoorn, egel, steenmarter en hazelworm zijn geen vervolgstappen aan de orde, gezien deze soorten door de werkzaamheden niet extra verstoord zullen worden.

Negatieve effecten op NNN-gebieden, Bos- en natuurgebieden buiten het NNN en Nationale landschappen worden uitgesloten. Negatieve effecten door stikstofuitstoot op Natura 2000-gebieden worden eveneens uitgesloten. Uit onderzoek met AERIUS volgt namelijk dat er geen sprake is van een toename in de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden van meer dan 0,00 mol/ha/jaar. Hiermee kunnen significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie worden uitgesloten en is er geen sprake van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming.

Geraadpleegde bronnen

- Nationale Database Flora- en Fauna (NDFF), geraadpleegd op 13 juli 2022.
- BIJ12, 2017. Kennisdocumenten.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- Netwerk Groene Bureaus & Zoogdierverseniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.
- FLORON verspreidingsatlas (z.d.). Geraadpleegd van <https://www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten>
- RAVON (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>
- Zoogdierverseniging (z.d.). Informatiepagina soorten. Geraadpleegd van <https://www.zoogdierverseniging.nl/zoogdiersoorten>